

УДК 811.161.3'27

Таццяна Аляксандраўна Кісель

канд. філал. навук, дац. каф. беларускай філалогіі
Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна
Tatyana Kisel

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Belarusian Philology
Department of Brest State A. S. Pushkin University
e-mail: kisel-ts@mail.ru

МАТЫВАЦЫЙНАЯ АСНОВА НАЗВАЎ РАСЛІН У ГАВОРКАХ БЯРОЗАЎШЧЫНЫ

У артыкуле прыведзена класіфікацыя рэгіянальных найменняў раслін у залежнасці ад іх матывацыйнай асновы; паказана іх разнастайнасць на прыкладзе назваў вышэйшых раслін, што зафіксаваны ў гаворках Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Ключавыя словы: батанічны номен, наменклатура, матываванасць, матывацыйная прымета, матывацыйная аснова.

The motivational basis of plant names in Beryozovshchina dialects

The article presents a classification of the regional names of plants depending on their motivational basis; their variety is shown by the example of the names of higher plants, which are registered in dialects of the Beryozovsky district of the Brest region.

Key words: botanical nomen, nomenclature, motivation, motivational feature, motivational basis.

Уводзіны

Беларуская народная лексіка характарызуецца высокай ступенню матываванасці. Матываванасць лексічнай адзінкі ўяўляе сабой такую структурна-семантычную ўласцівасць слова, якая дазваляе “ўсвядоміць узаемаабумоўленасць яго значэння і гучання на аснове суадносін з моўнай ці нямоўнай рэчаіснасцю” [1, с. 297–298]. Навукоўцы выдзяляюць розныя тыпы матываванасці слоў “у адпаведнасці з разнастайнымі крытэрыямі, у якасці якіх разглядаюцца розныя паказчыкі і сродкі выражэння матывацыйнай прыкметы, якая ляжыць у аснове наймення аб’ектаў нямоўнай рэчаіснасці. Так, у залежнасці ад спосабу матывіроўкі – моўнай ці нямоўнай – выдзяляюцца абсалютны і адносны тыпы матываванасці (*мяў-мяў* – *чайнік*); у залежнасці ад сродку матывіроўкі – тыпы фанетычны (*барабан*), марфалагічны (*надарожнік*), семантычны (*футра з лісы*), морфа-семантычны (*завіруха*). Сярод слоў марфалагічнага тыпу матываванасці ў адпаведнасці з лексічным ці граматычным спосабамі рэалізацыі значэння матывацыйнай прыкметы прапаноўваецца адрозніваць словы тыпу *шпакоўня* – *лясісты*, *гліністы* як словы, якія характарызуюцца лексічнай ці граматычнай матываванасцю. Урэшце, у залежнасці ад ступені матываванасці адрозніваюць тыпы з поўнай ці частковай матываванасцю (*марак*, *варона* – *снягір*, *каралева*)” [1, с. 52–57].

Прадметы і з’явы рэчаіснасці па сутнасці маюць безліч матывацыйных прымет, але адносна нязначная іх частка выдзяляецца чалавекам як аснова для намінацый. Найперш, выкарыстоўваюцца знешнія, яркія прыметы рэаліі (колера, памер, форма) або такія прыметы, што ўказваюць на важную для чалавека функцыю. Грунтоўнымі прыкладамі падобных матываваных лексічных адзінак з’яўляюцца дыялектныя назвы раслін, многія з якіх адлюстроўваюць своеасаблівыя знешнія і функцыйныя прыметы разнастайных аб’ектаў беларускай флары.

Вывучэнне матывацыйных асноў народных батанічных номенаў дазваляе глыбей пазнаваць свет раслін не толькі філолагам. Матэрыялы падобных даследаванняў могуць быць скарыстана навукоўцамі-біёлагамі для ўнармавання навуковай наменклатуры раслін праз стварэнне ўласнамоўных лексічных адзінак, якія перадавалі б нацыянальны каларыт беларускага слова.

Мэта дадзенага артыкула – правесці аналіз матывацыйнай асновы рэгіянальных найменняў раслін і паказаць яе разнастайнасць на прыкладзе назваў вышэйшых раслін, што зафіксаваны ў гаворках Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Асноўная частка

У складзе батанічнай наменклатуры ў гаворках Бярозаўскага раёна матываваныя лексемы складаюць прыкладна 45,6 % ад агульнай колькасці зафіксаваных лексем вывучаемай групы. На падставе семантычных прымет, пакладзеных у аснову назваў, клас даследаваных матываваных батанічных адзінак (звязаных сваёй назвай з назвамі іншых з’яў, прадметаў, рэчаў, прымет і інш.) можна падзяліць наступным чынам (групы вылучаны з улікам класіфікацыі, праведзенай А. І. Кісялеўскім [2]).

1) Назвы раслін, у аснове якіх выяўляюцца найменні пэўнага колеру і яго адценняў, канкрэтнай афарбоўкі: *бэлы налів* ‘гатунак яблык’, *бура́к* ‘буряк сталовы’ (ад назвы колеру *буры* [3, т. 1, с. 412–413]), *галубні́ці* ‘буякі’, *гарбу́з красны́й* ‘гатунак гарбуза’, *жоўты́й ляд* ‘гарошак лугавы’, *золотой ранёт* ‘гатунак яблык’, *парэ́чкі чорныя* ‘парэчкі чорныя’, *парэ́чкі чырво́ныя* ‘парэчкі чырвоныя’, *рабі́на чорная* ‘аронія, чарнаплодная рабіна’, *ро́завы́й васылёк* ‘светнік зязюльчын’, *чорнагало́вік* ‘чорнагалоў звычайны’, *чэрні́цы* ‘чарніцы’. У аснове большасці назваў дадзенай групы ляжыць колер пладоў ці кветак расліны.

2) Назвы раслін, якія выражаюць характэрныя асаблівасці раслін і вылучаюць расліну з ліку іншых. У аснове гэтых найменняў могуць быць:

а) лекавыя ўласцівасці расліны (пры гэтым часта асновай намінацыі становіцца назва хваробы, ад якой лечаць той ці іншай раслінай): *ба́бочка* ‘трыпутнік вялікі’ (ад **baba* ‘жанчына’, або па форме лісця або па яе лячэбных уласцівасцях (*baba* - ‘знахарка’ [3, т. 1, с. 253]), *вётрени́ца* ‘кураслеп дуброўны’ (магчыма, таму, што ўжываецца для лячэння прастудных захворванняў, а таксама хвароб ад ветру [3, т. 2, с. 104], *за́ворот* ‘піжма звычайная’ (выкарыстоўваецца пры захворваннях страўніка), *кывавны́к* ‘кываўнік звычайны’ (ад *кроў* [3, т. 5, с. 128]), *мину́шкі* ‘минушкі’ (хвароба (жаўтуха, кашаль, мочаспусканне) мінала, праходзіла пасля лячэння яе гэтай раслінай [3, т. 7, с. 45]), *цві́т од сэрца* ‘буйміна лугавая’, *чысця́к* ‘чысцік балотны’ (адвары расліны выкарыстоўваюцца пры лячэнні захворванняў скуры);

б) своеасаблівыя знешнія характарыстыкі ці ўласцівасці расліны, якія адрозніваюць яе ад іншых (падобных ці не) раслін: *аксамі́ткі* ‘аксаміткі’ (паводле аксаміцістасці кветак расліны), *арэ́шник* ‘ляшчына’ (куст з пладамі-арэхамі), *бадзя́ка* ‘бадзьяк рачны’ (ад **bosti*, **bodati* ‘калоць’ [3, т. 1, с. 271]), *дэро́за* ‘дзераза’ (вытворнае ад дзеяслова **derti* ‘драць’ (суф. *-eza*) [3, т. 3, с. 133]), *лі́па* ‘ліпа’ (**līpa < lǫpētī* ‘прыклейвацца, ліпнуць’; расліна мае ліпкі сок [3, т. 5, с. 314]), *огонёк* ‘бальзаміна’ (расліна ярка цвіце ружовымі кветкамі, ствараючы ўражанне агеньчыка); *малача́й*, *молоча́й* ‘малачай кіпарысавы’, ‘адуванчык лекавы’ (так называюць шматлікія расліны, якія вылучаюць сок, падобны да малака [3, т. 6, с. 187]), *смокту́ны* ‘пакрывец лекавы’ (ад *смактаць* [3, т. 12, с. 207]), *спорня́к* ‘гладун гладкі’ (ад прасл. **sporǫъ*, абазначала расліны, якія маюць вялікую колькасць насення або даюць вялікі прырост [3, т. 12, с. 262]), *сухові́йка* ‘бурачок камяністы’ (ад *сухі*, што адпавядае знешнім фізічным якасцям расліны), *хло́повка* ‘смалёўка звычайная’ (надзьмуты падвяночак расліны гучна лопаецца (хлопае) пры здаўліванні [3, т. 6, с. 138]);

в) характар росту расліны: *гру́ша дзі́кая*, *дзі́чка* ‘груша-дзічка’ (дзікая, не прышчэпленая груша [4, с. 223]), *ды́ка конюшы́на* ‘канюшына паўзучая’, *расхо́днік* ‘расходнік з’едлівы’ (тлумачыцца тым, што яго адросткі распятаюцца, расходзяцца па зямлі [3, т. 11, с. 142]), *купко́вка* ‘купкоўка зборная’, *купы́сьняк* ‘паўночнік палявы’ (расліны, якія растуць купамі), *паўзу́чэ* ‘гладун голы’ (расліна мае шматлікія галінастыя ляжачыя сцяблы [5, т. 2, с. 67]), якія нібы распаўзаюцца па зямлі), *шчо́тка*, *шчэці́на*, *шэ́рсць* ‘сівец лугавы’ (шурпатая, з шчаціна-падобным сцяблом расліна [6, с. 113]);

г) карысныя ці адмоўныя якасці расліны, значэнне для чалавека, характар уздзеяння на чалавека: *балі́галоў* ‘балігалоў’ (прасл. *boligolǫvъ*, *bolegolǫvъ* – назва розных атрутных раслін, якія выклікаюць боль галавы [3, т. 1, с. 294]), *буякі́* ‘буякі’ (ад *буяць* ‘буяніць, шалець’, ягады выклікаюць ап’яненне, боль галавы [3, т. 1, с. 429–430]), *во́цатнае дрэ́ва* ‘сумах’ (кіслыя плады часам ужывалі для падкіслення вінаграднага воцату, адкуль і назва [3, т. 2, с. 206]), *горча́к* ‘драсён

перцавы’ (расліна едкая, пякуча-горкая на смак [5, т. 1, с. 397]), *мыльнік* ‘мыльнік лекавы’ (названы паводле таго, што карань расліны ўтрымлівае сапанін, і расліна ўжо ў Старажытнай Грэцыі і Рыме, а таксама ў Балгарыі і на Беларусі ўжывалася пры мыцці [3, т. 7, с. 115]).

3) Назвы раслін, якія ўказваюць на будову ўсёй расліны, яе частак або спецыфічную прымету ў будове расліны. Гэтыя номены часта суадносяцца з назвамі розных прадметаў і рэчываў, падкрэсліваючы гэтым самым сапраўднае або мяркуемае падабенства. У аснове дадзеных найменняў могуць быць:

а) форма ці памер лісця расліны: *бобуўняк* ‘капытнік балотны’ (ад **bobъ* ‘штосьці круглае’ [3, т. 1, с. 256]), *венерын волас* ‘адыянтум’ (бліскучаея і пругкае лісце нагадвае валасы жанчыны) [6], *драпачы* ‘касмея’ (ад *драпач* ‘прылада працы’ па форме лісця), *колючій* ‘алоэ, альяс’ (лісце пакрыта па краях калючымі шыпамі), *пліска* ‘раска малая’ (ад *пліска* ‘пырска’, ‘сляза’ [3, т. 9, с. 202] па форме лісця), *рагаліснік* ‘рагаліснік’ (расліна мае сцёблы, пакрытыя густым храсткаватым лісцем) [7], *сярпуха* ‘сярпуха’ (паводле падабенства лістоў расліны да сярпа [3, т. 13, с. 155]), *штáжнік* ‘гладыёлус’ (ад *шпага*, расліна мае мечпадобнае лісце);

б) форма кветкі ці прыкмета ў будове насення: *дзьмухавец* ‘адуданчык лекавы’ (ад *дзьмуць*, расліна мае плады-сямянкі з носікам і чубком, якія лёгка здуваюцца ветрам [5, т. 1, с. 41]), *жбаночкі*, *збанкі* ‘гарлачык жоўты’ (па форме кветкі) [3, т. 7, с. 151];

в) будова сцябла расліны: *шытыбіна* ‘шыпшына майская’ (сцябло расліны пакрыта калючкамі, шыпамі) [8, с. 45];

г) форма карэння: *раска* ‘раска малая’ (ад *расá* ‘жытняя кветка’ паводле махрыстасці карэньчыкаў [3, т. 11, с. 115]);

д) форма ўсёй расліны: *строманта* ‘барвенак малы’ (ад *страміна* [3, т. 12, с. 316]), *хвошч* ‘хвошч палявы’ (ад *хвост* паводле падабенства расліны і хваста жывёлы).

4) Назвы раслін, суадносныя з назвамі жывёл, птушак, насякомых: *бусьныкі* ‘рагулькі палявыя’ (кветкі расліны маюць доўгую шпорку [5, т. 4, с. 336], падобную да дзюбы бусла), *ваўчкі* ‘ваўчкі трохраздзельныя’ (ад *воўк*, расліна мае плады з шыпамі, пакрытымі зубчыкамі) [3, т. 2, с. 77], *вовчы гуркы* ‘гусіная цыбуля жоўтая’, *воўчэ лыко* ‘воўчая ягада’ (прыметнік *воўчы* ўказвае на атрутнасць раслін [3, т. 2, с. 204]), *гусіныя ланкі* ‘гусіная цыбуля жоўтая’ (па форме кветкі), *гусіны лук* ‘гусіная цыбуля жоўтая’ (расліна мае наземную частку ў форме цыбуліны і жоўтыя кветкі), *гускі* ‘гарлачык белы’ (паводле белага колеру кветак расліны), *жабскэ молоко* ‘малачай кіпарысаваы’ (прыметнік *жабскі* ўказвае на неядомасць расліны), *жабурынне* ‘раска малая’ (ад *жаба*, паводле суіснавання ў вадаёме або іншых прыкмет [3, т. 3, с. 193]), *журавіны* ‘журавіны балотныя’ (ягады на імшастых балотах, дзе вадзіліся журавы, жураўліныя ягады [3, т. 3, с. 248–249]), *зверобой* ‘святаяннік прадзіраўлены’ (расліна, шкодная для жывёл, ‘б’е звера’), *зозулін лён* ‘казалец едкі’ (магчыма, на аснове знешняга падабенства кветак ці лісця расліны з зязюляй), *казалец* ‘казалец едкі’ (матывацыя няясная. Вельмі часта ў назвах раслін дэрываты ад *каза*, *казёл* ужываюцца для характарыстыкі розных зааморфных прыкмет. Сапраўды, у казальца лісткі ўтвараюць штосьці накшталт казліных рожак, аднак гэта не дае падстаў меркаваць пра перанос назвы па знешнім падабенстве” [3, т. 4, с. 97]), *кózлікі* ‘рагулькі палявыя’ (у аснове метафары – перанос паводле падабенства формы: кветка расліны з яўнай зааморфнай прыкметай [3, т. 4, с. 81]), *кózлык* ‘стрэлкаліст звычайны’ (расліна мае лісце, падобнае да галавы жывёлы), *комáрыкі* ‘светнік зязюльчын’ (кветкі расліны на балоцістых мясцінах у сваёй масе ствараюць уражанне лятаючых камароў [3, т. 4, с. 219–220]), *кóткы* ‘канюшына пашавая’ (ад *кот* [3, т. 5, с. 104], расліна – касмата-пушысты адналетнік, які нагадвае жывёлу), *півнычкі* ‘братаўка дуброўная, іван-ды-мар’я’ (у выніку семантычнага пераносу паводле падабенства да грэбня пеўня альбо афарбоўкі (некалькі колераў) [3, т. 9, с. 109]), *мышый ляд* ‘гарошак мышыны’ (у выніку кантамінацыі назваў *мышыны гарошак* і *ляд* (прасл. *lědo* (> *ляда*) з першасным значэннем ‘расліны, якія растуць на лядзе, на аблогу’ [3, т. 7, с. 123–124]), *рак* ‘скрыпень балотны’ (на аснове знешняга падабенства расліннай мяцёлкі да кліюшні рака [3, т. 11, с. 75]), *сабáчки* ‘зарніца звычайная’ (паводле знешняга падабенства кветак да морды сабакі [3, т. 11, с. 282]), *шчабрэц* *сабáчы* ‘чабор блышыны’ (прыметнік *сабáчы* ўказвае толькі на неядомасць або непрыдатнасць для чалавека гэтай расліны [3, т. 11, с. 283]), *шчавэй кóнскі* ‘шчаўе конскае’ (ад *конь* [3, т. 5, с. 96]) (прыметнік *конскі* ўказваюць на непрыдатнасць расліны для чалавека), *ястрабóк* ‘ястрабок парасоністы’ (антычная назва для *Nigella* і блізкіх раслін утворана ад грэч. ‘ястраб’,

таму што існавала павер'е, што ястрабы і сокалы для вастрыні зроку ўжываюць сок гэтых раслін. Аднак, назва можа тлумачыцца тым, што вялікая колькасць гэтых раслін расце на звычайнай вышыні, дзе водзяцца ястрабы і сокалы [3, т. 11, с. 296].

5) Назвы раслін, якія матывуюцца назвамі месца, дзе расліна звычайна расце або ўказваюць на радзіму дадзенай расліны: *антоновка* 'гатунак яблык' (яблыка з Антонова [3, т. 1, с. 116]), *багун* 'багун балотны' (ад **bag(ъ)no* 'багна' [3, т. 1, с. 268]), *балотная трава*, *балотніца* 'балотніца балотная, сітняк', *болотный молочэй* 'ястрабок парасоністы' (расліны растуць на балоце), *волóжка* 'васілёк сіні', *валóскі арэх* 'грэцкі арэх' (ад *валах* – старой назвы раманскіх народаў [3, т. 2, с. 43]), *капуста палявая* 'свірэпа' (вырошчваецца на палях), *лясная яблыня* 'яблыня-дзічка', *макрыца* 'зоркаўка сярэдняя' (расліна расце на нізкіх мокрых месцах [3, т. 6, с. 176]), *подорожник* 'трыпутнік вялікі' (назва розных раслін, якія растуць каля дарогі [3, т. 8, с. 100]), *парэчки* 'парэчки' (расліна ў дзікім выглядзе расце па берагах рэк (магчыма, і пранікненне з польскай мовы) [3, т. 8, с. 173]), *понар* 'пырнік паўзучы' (расліна, якая расце на *папары* 'полі, пакінутым на адно лета незасеяным з мэтай паляпшэння глебы пад пасеў азімых' [3, т. 8, с. 154]).

6) Назвы раслін, якія суадносяцца з назвамі іншых вядомых раслін: *бырòзка* 'бязрозка палявая' (паводле падабенства лісточкаў расліны з лістамі бярозы [3, т. 1, с. 439]), *горóшок* 'гарошак мышыны' (паўзучая расліна з пладамі ў стручках [8, с. 63], падобная да гароху), *ёлчка*, *сосёнка* 'хвошч палявы' (расліна знешне падобная да сасны (елкі) [3, т. 11, с. 324]), *малінаўка* 'гатунак яблык' (паводле чырвонага колеру [3, т. 6, с. 196]), *моркóвняк* 'сярпок звычайны' (расліна, знешне падобная да морквы [3, т. 6, с. 231]), *хмелёк* 'люцэрна хмелявідная' (расліна гэтак жа ўецца, як і хмель).

7) Назвы раслін, якія звязаны з назвамі прамежкаў часу, з адпаведнай парой года: *асённяе* 'галінзога дробнакветкавая', *дзекабрьст*, *коледá* 'зігактус' (расліна цвіце прыкладна ў снежні (руск. *декабрь*) або падчас свята Каляды), *свінтыйн* 'святааннік прадзіраўлены' (расліну святааннік прадзіраўлены звычайна збіраюць на свята Івана Купалы (Святога Яна) [9, с. 102]).

8) Назвы раслін, якія суадносяцца з уласнымі імёнамі: *кацяры́нкі* 'астра садовая', *мыру́н* 'рамонак пахучы' (ад Мірон [3, т. 7, с. 117]), *цімофе́йка* 'цімафееўка' [3, т. 6, с. 215]. Аднак прычына ўзнікнення падобных найменняў вельмі невыразная.

9) Назвы раслін, у аснове якіх народныя павер'і, паданні, легенды: *браткі*, *брат-сёстра* 'браткі, фіялка трохколеравая' (пра паходжанне кветкі існуе міф, паводле якога "па волі злога лёсу быў дапушчаны інцэстуальны шлюб брата і сястры. Даведаўшыся пра сваё крэўнае сваяцтва, маладыя муж і жонка жажнуліся, грэх быў недапушчальны, брат і сястра ператварыліся ў "травіцу брат-сястрыцу", або іначай "браткі", з надзеяй, што калі дзеўкі будуць збіраць купальскія зёлкі, яны ўспомняць гісторыю брата і сястры" [10, с. 51], *грыму́тнік* 'дуброўка прамастойная' (магчыма, у аснове – своеасаблівыя ўласцівасці раслін або народныя паданні, легенды пра сілу гэтых раслін у час маланкі і грому), *матыры́нка* 'мацярдупка звычайная' (у аснове назвы ляжыць уяўленне (вядомае з фальклору) пра душу памерлай маці, якая вяртаецца да дзяцей у выглядзе кветкі гэтай расліны [3, т. 1, с. 253]).

Заклучэнне

Такім чынам, матываваная батанічная лексіка ў гаворках Бязрозаўшчыны прадстаўлена значнай колькасцю найменняў (45,6 % ад агульнай колькасці зафіксаваных номенаў). За аснову ўтварэння намінацый бяруцца як знешнія прыкметы раслін, так і іх уласцівасці, прызначэнне, месца росту і г.д. Пераважаюць назвы, якія выражаюць характэрныя асаблівасці раслін і вылучаюць расліну з ліку іншых (30 % ад агульнай колькасці матываваных номенаў). Сярод іх найперш вылучаюцца лексемы, што ўзніклі на аснове вылучэння своеасаблівых знешніх характарыстык ці ўласцівасцей расліны (*огонёк*, *суховійка*, *хлоповка*). Высокай частотнасцю характарызуюцца і назвы, суадносныя з назвамі жывёл, птушак, насякомых (20 %). У якасці матывацыйнай асновы часцей выкарыстоўваецца параўнанне расліны ці яе частак з жывёламі (ваўком, казой, сабакам і інш.) (*кóзлікі*, *кóткі*, *саба́чкі*).

Сёння вывучэнне дыялектнага слова дае магчымасць узбагаціць літаратурную мову і навуковую наменклатуру. Дыялектная мова валодае цэлым арсеналам моўных сродкаў, яна дае яркія ўзоры народнай словатворчасці, ілюструе прыроджаную здольнасць чалавека параўноўваць з'явы рэчаіснасці паміж сабой у працэсе пазнання і падбіраць гаваркія назвы

аб'ектам навакольнага свету. Народная мова – вынік працяглага працэсу, які з'яўляецца новым і арыгінальным аб'ектам вывучэння на розных этапах функцыянавання грамадства і яго мовы.

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. Блинова, О. И. Мотивология и ее аспекты / О. И. Блинова. – 3-е изд. – М. : КРАСАНД, 2010. – 304 с.
2. Кісялеўскі, А.І. Лексічная аснова і словаўтваральныя сродкі беларускай батанічнай тэрміналогіі / А. І. Кісялеўскі // Слова беларускае. З гісторыі лексікалогіі і лексікаграфіі / уклад. Т. В. Кузьмянкова, Л. П. Кунцэвіч, А. Я. Міхневіч; пад рэд. А. Я. Міхневіча. – Мінск : Народная асвета, 1994. – С. 131–141.
3. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. Т. 1–14. – Мінск : Навука і тэхніка, Беларус. навука, 1978–2017. – Т. 1. – 1978. – 440 с.; Т. 2. – 1980. – 344 с.; Т. 3. – 1985. – 408 с.; Т. 4. – 1988. – 326 с.; Т. 5. – 1989. – 320 с.; Т. 6. – 1990. – 287 с.; Т. 7. – 1991. – 315 с.; Т. 8. – 1993. – 270 с.; Т. 9. – 2004. – 367 с.; Т. 10. – 2005. – 325 с.; Т. 11. – 2006. – 333 с.; Т. 12. – 2012. – 366 с.; Т. 13. – 2010. – 352 с.; Т. 14. – 2017. – 334 с.
4. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы : больш за 65 000 слоў / уклад. : І. Л. Капылоў [і інш.] ; пад рэд. І. Л. Капылова. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2016. – 968 с.
5. Энцыклапедыя прыроды Беларусі : у 5 т. / гал. рэд. І. П. Шамякін. – Мінск : БелСЭ, 1983–1986. – Т. 1. – 1983. – 575 с.; Т. 2. – 1983. – 522 с.; Т. 4. – 1985. – 599 с.
6. Биологический энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. Гл. ред. М. С. Гиляров. – 2-е изд., исправл. – М. : Сов. Энциклопедия, 1986. – 468 с. – Режим доступа: https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_biology/844/ВЕНЕРИН – Дата доступа: 15.11.2022.
7. Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона [Электронный ресурс]. – С.-Пб. : Брокгауз-Ефрон. 1890–1907. – Режим доступа: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauzefron/88082/Роголистник> – Дата доступа: 15.11.2022.
8. Раслінны свет : тэматычны слоўнік / склад. В. Дз. Астрэйка [і інш.]; навук. рэд. Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі. – Мінск : Беларуская навука, 2001. – 655 с.
9. Омельковець, Р. Західнополіські найменування звіробоя звичайного / Р. Омельковець // Flora i fitonimy na pograniczu polsko-ukraińskim. / pod redakcją Feliksa Czyżewskiego i Danuty Urban. – Lublin, 2006. – С. 99–106.
10. Беларуская міфалогія: Энцыклапед. слоўн. / С. Санько, Т. Валодзіна, У. Васілевіч і інш. – Мінск : Беларусь, 2004. – 592 с.

REFERENCES

1. Blinova, O. I. Motivołohija i jeje ašpiekty / O. I. Blinova. – 3-je izd. – M. : KRASAND, 2010. – 304 s.
2. Kisialeŭski, A.I. Leksičnaja asnova i slovaŭtvaralnyja srodki biełaruskaj bataničnaj terminałohii / A. I. Kisialeŭski // Slova biełaruskaje. Z historyi leksikałohii i leksikahrafii / uklad. T. V. Kuźmiankova, Ł. P. Kuncevič, A. Ja. Michnievič; pad red. A. Ja. Michnieviča. – Minsk : Narodnaja ašvieta, 1994. – S. 131–141.
3. Etymałahičny sloŭnik biełaruskaj movy. T. 1–14. – Minsk : Navuka i technika, Biełarus. navuka, 1978–2017. – T. 1. – 1978. – 440 s.; T. 2. – 1980. – 344 s.; T. 3. – 1985. – 408 s.; T. 4. – 1988. – 326 s.; T. 5. – 1989. – 320 s.; T. 6. – 1990. – 287 s.; T. 7. – 1991. – 315 s.; T. 8. – 1993. – 270 s.; T. 9. – 2004. – 367 s.; T. 10. – 2005. – 325 s.; T. 11. – 2006. – 333 s.; T. 12. – 2012. – 366 s.; T. 13. – 2010. – 352 s.; T. 14. – 2017. – 334 s.
4. Tłumačalny sloŭnik biełaruskaj litaraturnaj movy : bolš za 65 000 sloŭ / uklad. : I. Ł. Kapylou [i inš.] ; pad red. I. Ł. Kapylou. – Minsk : Biełaruskaja Encykłapiedyja imia Pietrusia Broŭki, 2016. – 968 s.
5. Encykłapiedyja pryrody Biełarusi : u 5 t. / hał. red. I. P. Šamiakin. – Minsk : BiełSE, 1983–1986. – T. 1. – 1983. – 575 s.; T. 2. – 1983. – 522 s.; T. 4. – 1985. – 599 s.

6. Biolohičeskij enciklopedičeskij slovar' [Elektronnyj rjesurs]. Hł. rjed. M. S. Hilarov. – 2-je izd., ispravł. – M. : Sov. Enciklopedija, 1986. – 468 s. – Rježim dostupa: https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_biology/844/VleNIeRIN – Data dostupa: 15.11.2022.
7. Enciklopedičeskij slovar' F. A. Brokhauza i I. A. Jefrona [Elektronnyj rjesurs]. – S.-Pb. : Brokhauz-Jefron. 1890–1907. – Rježim dostupa: https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauz_efron/88082/Roholistnik – Data dostupa: 15.11.2022.
8. Rašlinny šviet : tematyčny sloŭnik / skład. V. Dz. Astrejka [i inš.]; navuk. red. Ł. P. Kuncievič, A. A. Kryvicki. – Minsk : Bielaruskaja navuka, 2001. – 655 s.
9. Omielkovieć, R. Zachidnopoliški najmienuvańnia žviroboju žvičajnoho / R. Omielkovieć // Flora i fitonimy na pograniczu polsko-ukraińskim. / pod redakcją Feliksa Czyżewskiego i Danuty Urban. – Lublin, 2006. – S. 99–106.
10. Bielaruskaja mifałohija: Encykłaped. sloŭn. / S. Sańko, T. Vałodzina, U. Vasilevič i inš. – Minsk : Bielaruś, 2004. – 592 s.

Даследаванне ажыццяўлялася ў межах рэалізацыі НДР “Лінгвакультуралагічны кампанент у змесце асноўных этнаканцэптаў і ўласных найменняў Брэсцка-Пінскага моўнага рэгіёна” (№ ДР 20211558 ад 24.05.2021) пры фінансавай падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.